

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNÍCTVÍ A DANÍ

Komparace zdaňování příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice
Comparison of Personal Income Taxation in the Czech and Slovak Republic

Študent:

Michaela Bačová

Vedúci bakalárskej práce:

doc. Ing. Alžbeta Bieliková, PhD.

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání bakalářské práce

Student: **Michaela Bačová**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně

Téma: Komparace zdaňování příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice
Comparison of Personal Income Taxation in the Czech and Slovak Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice
 3. Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v Slovenské republice
 4. Komparace zdanění příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7552-682-3.

NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 336 s. ISBN 978-80-7478-626-6.

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů s komentářem 2018*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. 832 s. ISBN 978-80-7554-144-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Alžbeta Bielíková, PhD.**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 10.05.2019

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

„ Prohlašuji, že jsem celou práci, mimo přílohy, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 9. 5. 2019

.....
Michaela Bačová

Obsah

1	Úvod	4
2	Charakteristika dane z príjmov fyzických osôb v českej republike	6
2.1	Základné daňové pojmy	6
2.2	Členenie daní v českej daňovej sústave	10
2.3	Česká daňová sústava	11
3	Charakteristika dane z príjmov fyzických osôb v slovenskej republike	18
3.1	Členenie daní v slovenskej daňovej sústave	18
3.2	Slovenská daňová sústava	19
4	Komparácia zdanenia príjmov fyzických osôb v českej a v slovenskej republike	24
4.1	Harmonizácia daní v eú	24
4.2	Daňové príjmy štátneho rozpočtu v ČR a SR	26
4.3	Porovnanie vývoja sadzieb dane z príjmov FO v českej a v slovenskej republike	28
4.4	Spôsob výpočtu dane z príjmov FO v ČR	30
4.5	Spôsob výpočtu dane z príjmov FO v SR	33
4.6	Modelové príklady pre výpočet dane z príjmov FO	34
5	Záver	43
	Zoznam použitej literatúry	47
	Zoznam skratiek	49
	Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce	
	Zoznam príloh	
	Prílohy	

1 ÚVOD

Témou bakalárskej práce je porovnať daňový systém dvoch históriou silno spätých štátov, a to Českej a Slovenskej republiky so zameraním na zdanenie príjmov fyzických osôb. Pod pojmom porovnanie chápeme metódu poznávania, vyhľadávania spoločných alebo odlišných črt u pozorovaných javov. Pozorovaným javom v bakalárskej práci je zdanenie príjmov fyzických osôb.

Dnes daň tvorí hlavnú príjmovú časť verejného rozpočtu. V období staroveku tomu tak nebolo. V rímskej spoločnosti boli dane zdrojom príjmov až štvrtým v poradí. Hlavnými zdrojmi príjmov boli predovšetkým vojny, štátny majetok, clo a pôžičky na vedenie vojen. Súčasný život v mieri teda vyžaduje daň, ktorá je nástrojom hospodárskej politiky štátu.

Bakalárska práca je rozdelená do piatich kapitol, ktoré sú zložené z teórie a praxe a tie obsahujú niekoľko podkapitol. V teoretickej časti bakalárskej práce sa venujeme vymedzeniu základných pojmov daňovej problematiky a popisu funkcií daní, ktoré sú totožné pre obe porovnávané krajiny. Ďalej popisujeme špecifiká zdanenia príjmov fyzických osôb v Českej republike, následne v Slovenskej republike. Venujeme sa štruktúre daňových sústav oboch krajín, popisu ich predmetu dane, subjektu dane a podobne.

V praktickej časti bakalárskej práce sa zaoberáme harmonizáciou daňových systémov Českej a Slovenskej republiky na základe ich členstva v Európskej únii. Následne sa zaoberáme vplyvom daňových príjmov na štátny rozpočet oboch krajín. Praktická časť bakalárskej práce pokračuje popisom spôsobu výpočtu dane príjmov v Českej republike, v ďalšej kapitole popisom spôsobu výpočtu dane príjmov v Slovenskej republike. Okrem toho porovnáваме vývoj sadzieb daní z príjmov fyzických osôb od konca minulého storočia po súčasnosť v oboch krajinách.

Nakoniec na modelových príkladoch porovnáваме rozdiely v zdaňovaní príjmov fyzických osôb u sledovaných krajín. Príklady sú zostavené podľa rôznych situácií, aby sme lepšie posúdili, ktorý z posudzovaných štátov má výhodnejšie podmienky pre poplatníka.

Napriek tomu, že Česká a Slovenská republika tvorili jeden celok, čas od ich rozdelenia vytvoril v ich daňových sústavách mnoho odlišností v podobe nových zákonov a ich neustálym novelizovaním.

V teoretickej časti sa venujeme vymedzeniu základných pojmov v daňovej problematike, akými sú daň, subjekt dane, predmet dane, základ dane a sadzba dane.

2 CHARAKTERISTIKA DANE Z PRÍJMOV FYZICKÝCH OSÔB V ČESKEJ REPUBLIKE

2.1 Základné daňové pojmy

Daň

Daň je štátom určená povinná dávka, ktorá je platbou do štátneho rozpočtu. Táto platba je:

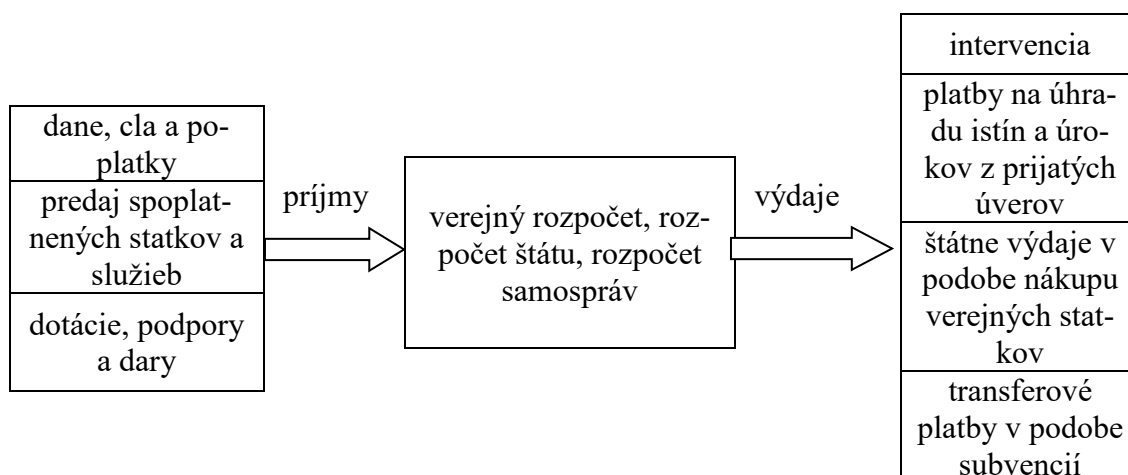
- **povinná** zákonom určená pre fyzické a právnické osoby, ktoré majú povinnosť platiť daň a ktorú im určujú daňové zákony,
- **vložená do verejného rozpočtu** a ktorá predstavuje príjem verejného rozpočtu,
- **neúčelová**, osoba nedokáže určiť, na aký účel sa daň použije,
- **neekvivalentná**, pretože daňový subjekt pri zapltení nedostane žiadnu konkrétnu protihodnotu,
- **pravidelná alebo nepravidelná**.

Hlavnou úlohou daní je naplniť príjmovú stránku verejného rozpočtu. Vedľajšou úlohou je úloha:

- **národohospodárska**, ktorá spočíva v podpore produkcie výrobkov a služieb na vlastnom trhu, v podpore vývozu na zahraničné trhy, v obmedzení spotreby určitých komodít,
- **sociálna**, spočíva v primeranom zaťažení jednotlivých skupín obyvateľstva, nakoľko nadmerné daňové zaťaženie spôsobuje zníženie kúpnej sily obyvateľstva.

Obrázok 1, ukazuje postavenie daní v hospodárskej politike štátu.

Obrázok 1: Postavenie daní v hospodárskej politike štátu

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa mfc.r.cz

V odbornej literatúre sa stretávame s množstvom definícií daní, ktoré sa menia v priebehu času. V minulosti sa Tomáš Baťa o daniach vyjadril takto: „Je správne, aby krajina čerpala svoje príjmy z tých žriediel, ktoré sama pomáha budovať. Všetky výdania krajiny sledujú ten účel, aby sa zlepšilo hospodárstvo všetkých občanov v krajine a všetky dane sú platené z hospodárskej činnosti občanov. Náklady krajiny na elektrizáciu, meliorácie, odborné školstvo, na kontrolu obecného hospodárstva majú jediný účel, aby boli zvýšené príjmy občianstva, aby bola zvýšená výroba, zlepšené živnosti, obchod, priemysel, poľnohospodárstvo, z čoho plynú dane z príjmu a obratu do štátnych pokladníc.“ (Baťa, 1883)

Z aktuálnych definícií uvádzame definíciu podľa Pelecha a Pelca, ktorí hovoria že: „Dane sú z právneho hľadiska platobnou povinnosťou, ktorú štát stanoví zákonom a slúži k získaniu príjmov na úhradu celospoločenských potrieb, t.j. pre verejný rozpočet bez toho, aby štát poskytoval zdaňovaným subjektom individuálne zodpovedajúci ekvivalent teda protiplnenie, ktoré by sa vyznačovalo rovnakými prvkami vo vzťahu k plneniu zdaňovaného subjektu získaného daňou.“ (Pelech a Pelc, 2018).

Funkcie daní

Funkcie daní sú v oboch porovnávaných krajinách totožné. Sú nimi:

- **fiškálna funkcia**, ktorá má schopnosť naplniť verejný rozpočet,

- **alokačná funkcia** prostredníctvom, ktorej sa rozdeľujú prostriedky, podľa toho, kde si štát myslí, že ich je potrebné dať. Zároveň reguluje spotrebu niektorých produktov, aby nedošlo k trhovému zlyhaniu. Pod reguláciou chápeme, že štát môže poskytovať zvýhodnenie prostredníctvom daňových uláv,
- **redistribučná funkcia**, ktorá má za úlohu vyrovnávať rozdiely v bohatstve obyvateľstva a to takým spôsobom, že bohatší obyvatelia platia vyššiu daň, ktorá v podobe transferov zvyšuje príjmy chudobnejším,
- **stimulačná funkcia** využíva, že daň je subjektom vnímaná spravidla ako ujma a subjekt je ochotný urobiť dosť preto, aby svoju daňovú povinnosť obmedzil. Štát ponúka rôzne formy daňových úspor alebo naopak ich vystavuje vyššiemu zdaneniu, preto aby podporil ekonomický rast a aby ich motivoval k spotrebe určitých statkov,
- **stabilizačná funkcia** rieši stabilitu ekonomiky ovplyvňovaním dynamiky hospodárskeho rastu. Snaží sa o stabilné držanie pozície, ktorú vláda považuje za najvýhodnejšiu pre štát.

Princípy dane

Daňový systém je zostavený podľa požiadaviek obsiahnutých v daňových princípoch. Sú nimi:

- spravodlivosť, ktorá je často v rozpore s princípom efektívnosti a vďaka tomu rozporu nie je možné dosiahnuť optimálny daňový systém,
- ekonomická efektívnosť, v ktorej vystupujú dane ako presun peňažných prostriedkov od fyzických a právnických osôb do štátneho rozpočtu a tento presun sa nezaobíde bez nákladov, ktoré vyvolávajú neefektívnosť a ktorú sa snaží tento princíp minimalizovať,
- prehľadnosť a právna perfektnosť,
- flexibilita,
- pozitívne ekonomické pôsobenie na subjekty
- a daňová istota.

Americký ekonóm Joseph E. Stiglitz, ktorý je nositeľom Nobelovej ceny za ekonómiu, sformuloval 5 požadovaných vlastností optimálneho daňového systému akými sú:

- „požiadavka ekonomickej efektívnosti, kde daňový systém by nemal byť v rozpore s efektívnou alokáciou zdrojov. Dane by nemali spôsobovať veľké distorzie v cenách a v úžitku rôznych druhov činnosti, aby to neviedlo k nadmernému daňovému bremenu,
- požiadavka administratívnej jednoduchosti, aby daňový systém bol čo najjednoduchší a relatívne nenákladný z hľadiska správy,
- požiadavka flexibility, aby daňový systém bol schopný sa ľahko a v niektorých prípadoch automaticky prispôbovať zmeneným ekonomickým podmienkam,
- požiadavka politickej prehľadnosti a zodpovednosti, kde daňový systém musí byť prehľadný v tom zmysle, že daňovník vie, na čo a prečo platí dane. Iba tak môže politický systém vo svojom rozhodovaní odrážať preferencie jednotlivcov,
- požiadavka spravodlivosti, pretože daňový systém by mal byť spravodlivý v prístupoch k rozdielnym jednotlivcom.“(Stiglitz, 2013)

Subjekt dane

Subjektom dane chápeme osobu, ktorá je povinná platiť daň. Je ňou fyzická alebo právnická osoba, ktorej príjem bol za sledované obdobie v čiastke, ktorá sa stáva predmetom dane z príjmov. V bakalárskej práci sa zaoberáme fyzickými osobami, preto právnickú osobu nebudeme rozoberať.

Pod pojmom fyzická osoba chápeme právnu subjektivitu (teda oprávnenie k právnym vzťahom). Každý človek sa narodením stáva fyzickou osobou, a to nepretržite až do okamihu jeho smrti. Narodením získava práva a povinnosti, ktoré sú ustanovené v Listine ľudských práv a slobôd, avšak až plnoletosťou nadobúda spôsobilosť k právnym úkonom Vlastnými úkonmi chápeme nadobúdať práva a brať na seba povinnosti, zaväzovať sa.

Predmet dane

Predmetom dane je príjem peňažitý alebo nepeňažitý (majetok), z ktorého sa určuje daň. Predmet dane môže mať pozitívne alebo negatívne vymedzenie. Ako pozitívny spôsob vymedzenia predmetu dane je zákonom určené, čo všetko je predmetom dane. Negatívny spôsob naopak vymedzuje, čo predmetom dane nie je.

Základ dane

Je veličina, z ktorej sa daň počíta. Môže byť :

- hodnotová (sumy v peňažných jednotkách),
- špecifická (časti v merných jednotkách),
- kombinovaná.

Pri výpočte daňovej povinnosti fyzickej osoby ju upravujeme o pripočítateľné a odpočítateľné položky, ktoré sú popísané v daňových zákonoch.

Sadzba dane

Sadzba dane je veličina, ktorou sa zo stanoveného základu dane vypočíta konkrétna hodnota dane. Sadzba dane môže byť:

- pevná,
- percentuálna,

kombinovaná.

Daň z príjmov patrí bezpochyby k najzložitejším daniam, s ktorými sa možno stretnúť. V Českej republike je daň z príjmov upravovaná **zákonom 586/1992 Zb. o daní z príjmov**. Posledné úpravy sú z roku 2019.

2.2 Členenie daní v českej daňovej sústave

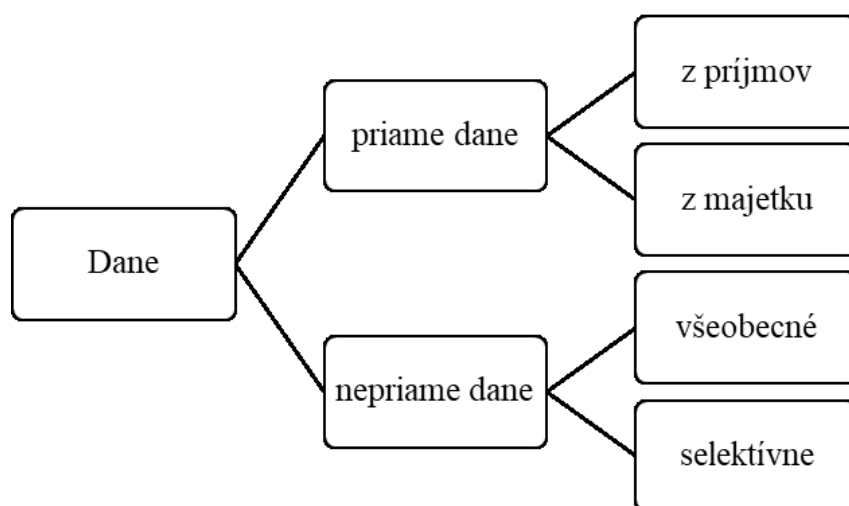
Dane sa členia podľa:

- dopadu na daňové subjekty, a to na priame a nepriame,
- subjektu dane, na jednotlivca, domácnosť („splitting“) a firmu,

- objektu dane, na dôchodkové, výnosové, majetkové, z hlavy, obrátové, spotrebné, z obchodných operácií alebo kapitálové a tokové,
- rešpektovania príjmového pomeru poplatníka, na osobné.

V bakalárskej práci sa venujeme členeniu daní podľa dopadu na daňové subjekty, konkrétne na priame dane. Podľa tohto členenia môžu byť dane: priame a nepriame. Priame dane sú merané na základe príjmu alebo majetku, sú adresné, rešpektujú majetkovú situáciu poplatníka. Nepriame dane sú vyberané v cenách tovarov a služieb, nerešpektujú príjmovú ani majetkovú situáciu poplatníka. Na obrázku 2 je názorne uvedené členenie daní v Českej republike podľa dopadu na daňový subjekt.

Obrázok 2: Členenie daní podľa dopadu na daňový subjekt

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa stromware.cz

2.3 Česká daňová soustava

Daňová soustava České republiky je vytvořená jako systém, kterého cílem je zabezpečit příjmy státnímu rozpočtu, případně příjmy rozpočtu krajů, měst a obcí, výběráním daní. Získané prostředky používá na zabezpečení chodu státní správy a veřejného sektoru. Daňová soustava České republiky byla uzákoněná k 1.1.1993.

Poplatníci dane z příjmov fyzických osob

Poplatníky jsou fyzické osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo se tam obvykle zdržují, mají daňovou povinnost, která se vztahuje na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky a také na příjmy ze zdrojů v zahraničí.

Ostatní poplatníci, o kterých to stanovuje mezinárodní smlouva, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

Poplatníci, kteří se zdržují v České republice jen z důvodu studia nebo léčby, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují.

Pod pojmem „obvyklé zdržování se na území České republiky“ se chápá pobyt po dobu aspoň 183 dní v daném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích.

Pobytem rozumíme stálý byt za okolností, z kterých víme usoudit, či se subjekt v tomto byte zdržoval.

Zákon rozlišuje poplatníka daně z příjmů fyzických osob na:

- **daňového rezidenta** - s neomezenou daňovou povinností, tzn. že zdanění v České republice podléhají všechny příjmy, které mají zdroj v tuzemsku i v zahraničí,
- **daňového nerezidenta** - s omezenou daňovou povinností, a tedy zdanění podléhají příjmy dosažené jen z území České republiky.

Existují osoby, které mohou splnit kritéria rezidenta v dvou státech. Tento problém řeší mezinárodní smlouva o zamezení dvojitého zdanění příjmů, která určí jen jeden stát, který se považuje za stát rezidence konkrétního daňového poplatníka a druhý stát se rezidence vzdá. Jako příklad si můžeme uvést firmu se sídlem v České republice (český daňový rezident), která má pobočku - novoodštiepený závod v USA. Tato firma platí daň z příjmů právnických osob v místě svého sídla, tedy v České republice, ale daň z příjmů od ní požaduje i USA, protože česká firma využívá americkou infrastrukturu, znečišťuje její ovzduší, spolíhá se na místní bezpečnostní složky a pod. Tento problém tedy řeší smlouva o zamezení dvojitého zdanění. S drtivou většinou krajů má Česká republika smlouvu uzavřenou, ale najdou se i kraji-

ny, s ktorými ju uzavretú nemá (napríklad Argentína). V takom prípade je potrebné platiť plné daňové sadzby v Česku aj v Argentíne.

Predmet dane

Predmetom dane z príjmov fyzických osôb sú:

- **príjmy zo závislej činnosti a funkčné pôžitky** - medzi takéto činnosti patrí napríklad služba vojska či polície, ďalej práca, ktorú vykonávajú v rámci praxe študenti odborných škôl, príjmy zamestnancov, atď.
- **príjmy z podnikania a z iných samostatných zárobkových činností** - patria tu príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy zo živnosti. Samostatnou zárobkovou činnosťou sa rozumie napríklad príjem z tvorivých činností na základe autorskoprávných vzťahov, akým je autorský honorár, a i.,
- **príjmy z kapitálového majetku** - najčastejšie tu patria podiely na zisku, úroky, výhry a iné výnosy z vkladov na vkladných knižkách, a pod.,
- **príjmy z prenájmu** - jedná sa o prenájom nehnuteľností, bytov, aj hnuťel'ných vecí, pokiaľ sa nejedná iba o prenájom príležitostný,
- **ostatné príjmy** - v tejto skupine sú všetky príjmy, ktoré nepatria do žiadnej z predchádzajúcich skupín, napríklad príjmy z príležitostných činností alebo príjmy z rôznych prevodov, výhry v lotérii a ostatné.

Predmetom dane nie sú:

- príjmy získané nadobudnutím akcií alebo podielových listov podľa zvláštného právneho predpisu, ktorý upravuje podmienky prevodu majetku štátu na iné osoby dedením, vydaním alebo darovaním nehnuteľností alebo hnuťel'ných vecí a pod.,
- úvery a pôžičky,
- príjmy z rozšírenia alebo redukovania spoločného majetku manželov,...

„Od dane sú oslobodené:

- príjmy z predaja rodinného domu, bytu, vrátane podielu na spoločných častiach domu alebo spoluvlastníckych podieloch aj z pozemku, pokiaľ v ňom mal predávajúci bydlisko najmenej 2 roky pred predajom,
- príjmy z predaja nehnuteľností, bytov alebo nebytových priestorov, pokiaľ presiahne doba medzi nadobudnutím a predaja 5 rokov,
- príjmy z predaja hnutelných vecí - nevzťahuje sa na príjmy z predaja motorových vozidiel, lietadiel a lodí, pokiaľ doba medzi nadobudnutím a predajom nepresiahla 1 rok,
- prijatá náhrada škody vrátane úmrtného a príspevku na pohreb,
- cena z verejnej súťaže, z reklamnej súťaže alebo z reklamného žrebovania, pokiaľ sa nejedná o spotrebiteľskú lotériu, cena zo športovej súťaže, pokiaľ nepresahuje 10 000 Kč, s výnimkou ceny u športovcov, pretože u nich sa športová činnosť považuje za podnikanie,
- príjmy získané vo forme dávok a služieb z nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, štátnej sociálnej podpory, sociálneho zabezpečenia, plnenie z poistnej zmluvy o poistení dôchodku podľa zákona upravujúceho dôchodkové sporenie,
- príjem prijatý v rámci plnenia vyživovacích povinností alebo náhrada za tento príjem podľa zákona o rodine,
- dávky sociálnej starostlivosti, dávky pomoci v hmotnej núdzi, sociálne služby, dávky štátnej podpory, dávky pestúnskej starostlivosti s výnimkou odmeny pestúna, príspevky z verejného rozpočtu,
- príjem vo forme náhrady účelných, hospodárnych a preukázateľných vynaložených výdajov spojených s darovaním a odberom krvi a jej zložiek, tkanín, buniek alebo orgánov, pokiaľ sa táto náhrada poskytuje podľa iných právnych predpisov,
- štipendia zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu kraja, z prostriedkov vysokej školy alebo z prostriedkov verejnej výskumnej inštitúcie,
- príjem z penzie vyplácaný z penzijného pripoistenia so štátnym príspevkom, penzia z penzijného poistenia a dôchodok, dávky poistenia pre prípad dožitia

sa dôchodku, invalidné penzie, iné plnenia z poistenia osôb, s výnimkou jednorazových plnení,

- plnenie poskytované ozbrojenými silami vojakom v základnej službe, žiakom škôl, ktorí nie sú vojakmi v činnnej službe, vojakom v zálohe,
- plnenie poskytované občanom v súvislosti s výkonom civilnej služby,
- príspevok fyzickým osobám poskytovaný podľa zákona upravujúceho stavebné sporenie a štátnu podporu stavebného sporenia,
- dotácie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu obcí, krajov, štátnych fondov,
- príjem získaný formou nadobudnutia vlastníctva k bytu ako náhrady za uvoľnenie bytu, ďalej odstupné za uvoľnenie bytu vyplatené užívateľovi bytu za podmienok, že poplatník odstupné využil alebo využije na uspokojenie vlastnej bytovej potreby najneskôr do jedného roku nasledujúcom po roku, v ktorom odstupné prijal,
- príjmy s úrokom, ktoré plynú z dlhopisov vydaných v zahraničí poplatníkom v Českej republike,
- príjmy z predaja cenných papierov, u ktorých presiahla doba 6 mesiacov medzi ich nadobudnutím a ich predajom,
- príjmy plynúce z odpisov záväzkov pri reorganizácii alebo pri oddlžení vykonanom podľa zvláštneho právneho predpisu,
- príjmy z úrokov z preplatkov zavinených správcom dane, orgánmi sociálneho zabezpečenia a príjmy z penálov, z preplatkov poistného, ktoré príslušná zdravotná poisťovňa vrátila po uplynutí lehoty stanovenej na rozhodnutie o preplatku poistného,
- príjmy plynúce vo forme daru prijatého v súvislosti s podnikaním alebo inou samostatnou zárobkovou činnosťou ako reklamného predmetu označeného ochrannou známkou poskytovateľa daru, ktorého hodnota nepresahuje 500 Kč,
- príjmy nadobúdateľa bytu, garáže a ateliéru, prípadne spoluvlastníckeho podielu na nebytovom priestore, prijaté v súvislosti so vzájomným vysporiadaním prostriedkov,

- príjmy plynúce vo forme výťažku na základe zvláštného právneho predpisu a vo forme autorskej rozmnoženiny alebo práv súvisiacich s autorským právom,
- plnenie poskytované v súvislosti s výkonom dobrovoľníckych služieb podľa zvláštného právneho predpisu,
- príjmy poskytované vo forme darov poskytovaných na prevádzku zoologickej záhrady, na poskytovanie verejných kultúrnych služieb,
- príjmy plynúce vo forme daňového bonusu,
- odmeny, odchodné, starobný dôchodok, príspevky, naturálne plnenie,
- výnosy z prostriedkov rezerv uložených na zvláštnom viazanom účte v banke podľa zvláštného právneho predpisu,
- príjmy zo zániku alebo z vysporiadania spoločného majetku manželov,
- príjmy z rozdelenia pozemku,
- a iné.“ (Marková, 2017)

Základ dane a daňová strata

Základom dane je rozdiel medzi príjmami, ktoré sú predmetom dane a výdavkami vynaloženými na ich dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmov. U poplatníka, ktorému za jedno zdaňovacie obdobie plynú dva alebo viaceré druhy príjmov je základom dane súčet čiastkových základov dane zistených podľa jednotlivých druhov príjmov.

V prípade, že výdavky prevyšujú príjmy (a teda vzniká daňová strata), nie je možné uplatniť zdanenie v príslušnom zdaňovacom období. Túto daňovú stratu je možné odpočítať od súhrnu čiastkových základov dane v nasledujúcich obdobiach. Pokiaľ sa tak nestane, môže dedič pokračovať v činnosti a túto daňovú stratu odpočítať od základu dane v ďalších 5 zdaňovacích obdobiach nepretržite.

Do základu dane sa nezahrňujú príjmy oslobodené od dane a príjmy, pre ktoré bolo stanovené, že sa z nich daň vyberá zvláštnou sadbou dane zo samostatného základu dane. Rozdiel medzi príjmami a výdavkami sa zvyšuje o:

- čiastku záväzku, ktorý vznikol inak než jeho splnením, započítaním, splynutím práva s povinnosťou u jednej osoby, dohodou medzi veriteľom a dlžníkom, ktorou sa doterajší záväzok nahrádza záväzkom novým a narovnaním podľa zvláštneho právneho predpisu (nevzťahuje sa na záväzky zo zmluvných pokút, úrokov z predĺženia a i.),
- hodnotu záloh, ktoré sú na dosiahnutie, zaistenia a udržania príjmu, uhradené poplatníkovi, ktorý nevedie účtovníctvo a výdavky uplatňuje poplatníkovi, ktorý je spojenou osobou, ktorá vedie účtovníctvo s výnimkou záloh z titulu nájomného a pod.,
- príjem plynúci poplatníkovi, ktorý vedie daňovú evidenciu, zo zmenky, ktorá je hradenou pohľadávkou, pokiaľ sa jedná o príjem, ktorý je predmetom dane,
- čiastku vo výške ocenenia nepeňažitého vkladu zníženú o výšku vkladu, ktorá je vyplatená obchodnej spoločnosti alebo členovi družstva.

Rozdiel medzi príjmami a výdavkami sa znižuje o hodnotu záloh hradených poplatníkom s príjmami uvedenými v predmete dane, ktorý nevedie účtovníctvo a výdaje uplatňuje poplatníkovi, ktorý je spojenou osobou a účtovníctvo vedie, s výnimkou záloh z titulu nájomného u finančného prenájmu s následnou kúpou prenajatej veci, o ktorú sa zvýšil základ dane podľa vyššie uvedených bodov v zdaňovacom období, v ktorom bol vyúčtovaný celkový záväzok.

Sadzba dane

Daň zo základu dane znížená o nezdaniteľnú časť základu dane a odčítateľné položky od základu dane je zaokrúhlená na celé stovky Kč nadol a je vo výške 15%. U väčšiny poplatníkov však táto daň nie je výsledná. Priamo od vypočítanej dane sa odpočítavajú rôzne zľavy, napr.: zľava na poplatníka, a iné. U niektorých poplatníkov sa táto daň pred uplatnením zliav navýši o solidárne zvýšenie, ktoré je vo výške 7% z kladného rozdielu medzi súčtom príjmov zahrňovaných do čiastkového základu dane príjmov zo závislej činnosti a čiastkového základu dane podľa príjmov z podnikania v príslušnom zdaňovacom období a 48násobkom priemernej mzdy stanovenej podľa zákona upravujúceho poistné na sociálne zabezpečenie.

3 CHARAKTERISTIKA DANE Z PRÍJMOV FY- ZICKÝCH OSÔB V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Daň z príjmov má rozhodujúci význam pre daňové zaťaženie daňových subjektov v oblasti priamych daní. Tejto dani podliehajú takmer všetky príjmy daňovníkov a to aj peňažné, aj nepenažné. Daňovníkmi sú fyzické a právnické osoby v zmysle všeobecných právnych predpisov. Za určitých podmienok podliehajú dani z príjmu aj zahraničné osoby (fyzické aj právnické), ak dosiahli príjem na území SR. Daň z príjmu upravuje zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, ktorý je účinný od 1.1. 2004. V ďalšej podkapitole sa venujeme členeniu daní v SR.

3.1 Členenie daní v slovenskej daňovej sústave

Daň členíme podľa objektu zdanenia, teda podľa toho, z čoho sa daň vymeriava na:

- príjem, ktorým môže byť zisk alebo mzda,
- majetok,
- spotreba.

Podľa subjektu daň členíme na:

- dane platené fyzickou osobou,
- dane platené právnickou osobou.

Podľa dopadu na daňové subjekty je daň rozdelená na:

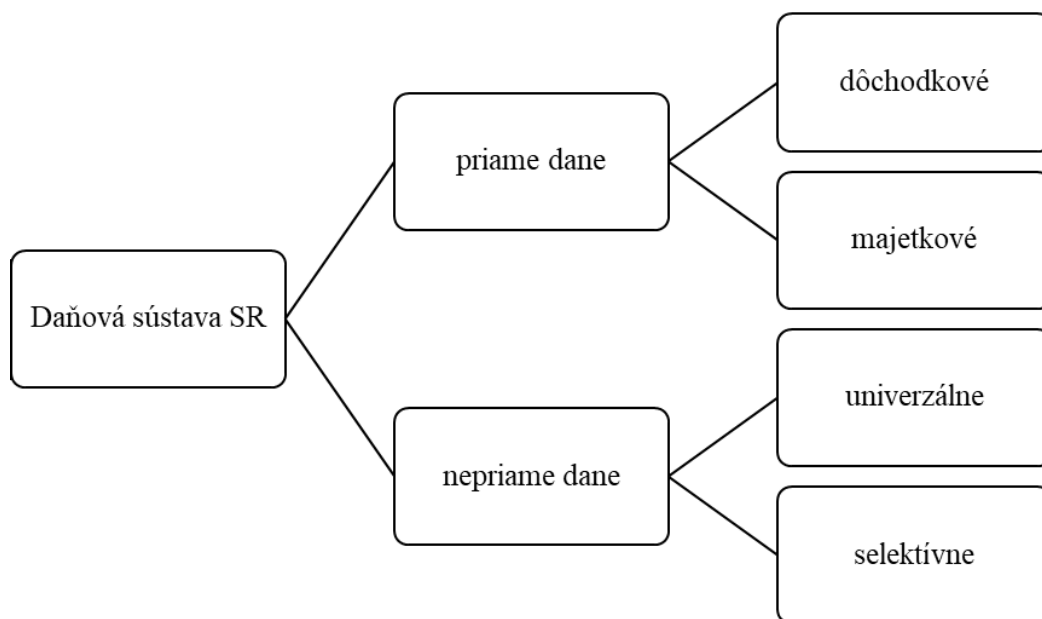
- priamu
- a nepriamu.

3.2 Slovenská daňová sústava

V roku 1993 vznikla v Slovenskej republike nová daňová sústava, ktorá je neustále novelizovaná. Najväčšími zmenami prešla v roku 2004 po uskutočnení daňovej reformy a pri vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. Súčasťou daňového systému sú dane priame a nepriame. Nepriame dane sú presúvané do cien nakupovaných výrobkov a poskytnutých služieb, a tým postihujú spotrebiteľa nepriamo. Medzi nepriame dane patrí daň univerzálna, ktorú poznáme pod názvom daň z pridanej hodnoty. Ďalej sú to dane spotrebné, ktoré označujeme pojmom selektívne dane a patrí medzi tieto dane daň z vína, z piva, z liehu, z tabakových výrobkov a z minerálnych olejov.

Daňovú sústavu Slovenskej republiky ďalej tvoria priame dane. Priame dane sú tvorené bezprostredne z príjmu alebo z majetku právnických a fyzických osôb. Tieto osoby sú povinné znášať daňovú povinnosť samé, a to tým, že si svoju daňovú povinnosť vypočítajú samé a samé ju odvedú správcovi dane. Priame dane zahŕňajú daň z príjmov fyzických osôb, daň z príjmov právnických osôb. Ďalej sú to miestne dane, pri ktorých je správcom dane buď obec alebo Samosprávny kraj. Môže ňou byť miestna daň z motorových vozidiel, miestna daň z nehnuteľností alebo aj miestny poplatok za komunálny odpad a drobné stavebné odpady. V obrázku č. 3 je znázornená daňová sústava Slovenskej republiky.

Obrázok 3: Daňová sústava Slovenskej republiky

Zdroj : Vlastné spracovanie podľa euroekonom.sk

Daňový subjekt

Daňový subjekt na území Slovenskej republiky vystupuje pod názvom daňovník. Daňovník môže byť:

- s neobmedzenou daňovou povinnosťou. Vtedy hovoríme o osobe, ktorá má trvalý pobyt v SR alebo sa v SR obvykle zdržiava,
- s obmedzenou daňovou povinnosťou.

V prvom rade si vymenujeme podnikateľov, ktorí platia daň z príjmov :

- živnostníci,
- spoločníci verejnej obchodnej spoločnosti,
- komplementári komoditnej spoločnosti,
- a členovia družstva.

Na Slovensku počtom dominujú živnostníci. Tak ako v Českej republike, aj na Slovensku je zdaňovacím obdobím kalendárny rok. V praxi to znamená, že daň z príjmov za rok 2018 sa platila začiatkom roka 2019, teda do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia.

Rozdiel v platení dane z príjmov u podnikateľov a nepodnikateľov je ten, že nepodnikatelia platia daň z celého ich príjmu. Podnikatelia platia daň z príjmu znížený o výdavky, takže nezdaňujú príjem ale zisk.

Od 1.7. 2018 sú podnikatelia povinní komunikovať s finančným úradom výlučne elektronicky. Nepodnikateľ (teda FO, ktorá mala príjmy z prenájmu, na ktoré nepotrebovala živnostenské oprávnenie a pod.), môže daňové priznanie podať v listinnej podobe poštou alebo osobne na daňovom úrade.

Predmet dane

Predmetom dane z príjmov sú:

- **príjmy zo závislej činnosti**, ku ktorým patria predovšetkým príjmy z činnosti vykonávanej na základe pracovno-právneho, služobného, štátnozamestnanckého a členského pomeru alebo obdobného vzťahu, príjmy za prácu členov

družstiev, príjmy spoločníkov a konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditistov komanditných spoločností, platy a funkčné príplatky ústavných činiteľov atď.,

- **príjmy z podnikania**, príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti, príjmy z prenájmu, príjmy z použitia diela a umeleckého výkonu,
- **príjmy z kapitálového majetku**, sú príjmy z úrokov a iných výnosov z poskytnutých úverov a pôžičiek, z výnosov zo zmeniek, z výnosu, ktorý vzniká pri splatnosti cenného papiera z rozdielu medzi menovitou hodnotou cenného papiera a emisným kurzom pri jeho vydaní, pričom v prípade predčasného splatenia cenného papiera sa namiesto menovitej hodnoty použije cena, za ktorú sa cenný papier kúpi späť, z príjmu vo výške rozdielu medzi menovitou hodnotou dlhopisov alebo pokladničných poukážok a ich nižšou obstarávacou cenou u majiteľa pri ich splatnosti,
- **ostatné príjmy**.

Predmetom dane u fyzických osôb nie je:

- prijatá náhrada oprávnenej osoby podľa osobitných predpisov, príjem získaný vydaním, darovaním alebo dedením nehnuteľnosti, bytu, nebytového priestoru alebo ich častí alebo hnutelnej veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty,
- úver a pôžička (ak podnikateľ získa od banky úver, ktorý mu poukáže na jeho podnikateľský účet, tieto príjmy nie sú predmetom dane z príjmu FO vtedy, ak podnikateľ bude povinný peňažné prostriedky splatiť banke - spolu s úrokom),
- daň z pridanej hodnoty uplatnená v cene tovarov alebo služieb u platiteľov tejto dane,
- príjem plynúci z dôvodu nadobudnutia nových akcií a podielov, ako aj príjem plynúci z dôvodu ich výmeny pri zrušení daňovníka bez likvidácie, a to aj vtedy, ak súčasťou splynutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti je aj majetok spoločnosti so sídlom v členských štátoch Európskej únie.

Príjmy, ktoré podnikateľ nezahrňuje do základu dane a z ktorých neplatí daň, nazývame oslobodené príjmy. Týkajú sa predovšetkým príjmov z predaja nehnuteľností, bytov a obytných domov nezahrnutých, ale aj zahrnutých do obchodného majetku.

Oslobodené príjmy sú :

- príjem z predaja nehnuteľnosti zahrnutej do obchodného majetku až po uplynutí piatich rokov odo dňa jej vyradenia z obchodného majetku,
- príjem z predaja hnutel'ných vecí zahrnutých do obchodného majetku je oslobodený od dane po piatich rokoch odo dňa ich vyradenia z obchodného majetku, (ide napr. o predaj auta, ktoré podnikateľ využíval v rámci svojich podnikateľských aktivít, odpisoval, o ktorom účtoval v účtovných knihách. Ak ho predá v čase do piatich rokov od vyradenia z obchodného majetku, je povinný príjmy zdaňovať).

Pri predaji nehnuteľných i hnutel'ných vecí je nárok na oslobodenie príjmov z ich predaja podmienený uplynutím určitého času medzi ich nadobudnutím, resp. ich prevodom z podnikania do osobného užívania a ich predajom. Preto je dôležité, aby podnikateľ preukázal deň nadobudnutia a predaja veci resp. prevodu majetku používaného na podnikanie do osobného užívania.

Základ dane a daňová strata

„Základom dane je súčet:

- čiastkových základov dane z príjmov závislej činnosti, z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré sa znižujú o nezdaniteľné časti základu dane, a
- čiastkových základov dane z príjmov z prenájmu, príjmami z použitia diela a použitia umeleckého výkonu a z ostatných príjmov.

O daňovú stratu sa znižujú príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Daňovú stratu je možné odpočítavať rovnomerne počas štyroch bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období, a to počnúc zdaňovacím obdobím bezprostredne nasledujúcim po zdaňovacom období, za ktoré vykázaná. Ku dňu vstupu daňovníka do likvidácie alebo vyhlásenia konkurzu zaniká. Ak je zdaňovacie obdobie kratšie ako rok, daňovník môže uplatniť celý ročný odpočet daňovej straty.“(Zákon o dani z príjmov)

Sadzba dane

Sadzba dane z príjmov pre fyzické osoby je vo výške 19 % zo základu dane, ktorá je znížená o daňovú stratu a o nezdaniiteľnú časť základu dane, ktorá nesmie presiahnuť 176,8-násobok platného životného minima, ktorá bola pre rok 2018 vo výške 35 268,06 eur.

Nezdaniiteľná časť základu dane je suma ročných príjmov, z ktorých sa neplatí daň. Je pre fyzické osoby v porovnaní s právnickými osobami výhodou. Jej hodnota sa mení každoročne v závislosti od výšky životného minima, ale aj od výšky základu dane. Ak je v roku 2018 základ dane :

- rovný alebo nižší než 100-násobok sumy platného životného minima (19 948€/ročne), tak jeho výška zodpovedá 19,2-násobku tejto sumy,
- vyšší ako 100-násobok sumy platného životného minima, tak hodnotu nezdaniiteľnej čiastky vypočítame ako rozdiel 44,2-násobku tohto minima a $\frac{1}{4}$ základu dane (25 %).

4 KOMPARÁCIA ZDANENIA PRÍJMOV FYZICKÝCH OSÔB V ČESKEJ A V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

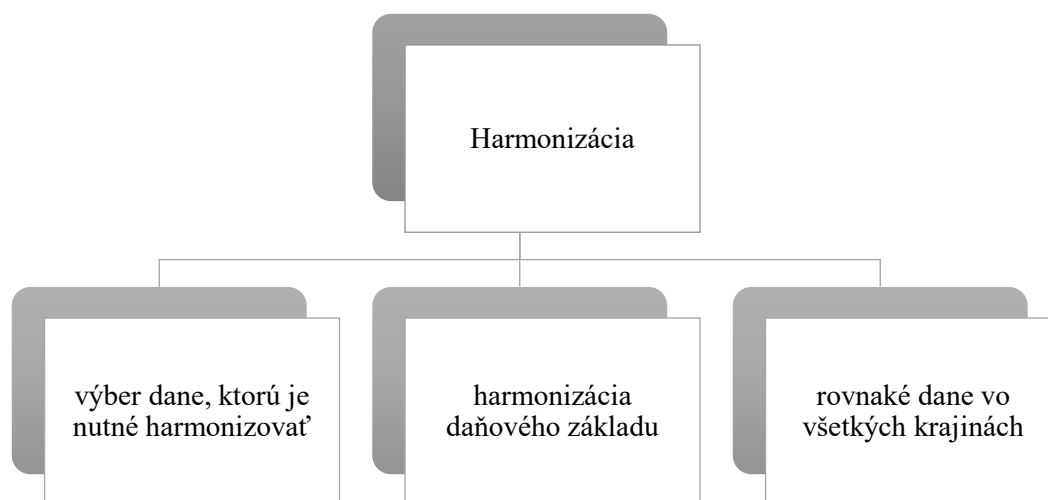
Pred vykonaním samotnej komparácie zdaňovania príjmov fyzických osôb v Českej a v Slovenskej republike, sa venujeme otázke harmonizácie daní v EÚ, ktorá je aktuálna a priamo sa týka zdanenia príjmov fyzických osôb v oboch štátoch. Následne rozoberáme daňové príjmy štátneho rozpočtu. Štátny rozpočet ako základný finančný program štátu je silno ovplyvňovaný daňou z príjmov.

Bakalárska práca ďalej pokračuje porovnaním vývoja sadzieb daní, z dôvodu lepšieho porozumenia odlišnostiam vo vývoji zdaňovania príjmov v Českej a v Slovenskej republike. V ďalšej podkapitole vysvetľujeme výpočet dane z príjmov v Českej republike a v nasledujúcej podkapitole aj výpočet dane z príjmov v Slovenskej republike. V závere tejto kapitoly uvádzame modelové príklady.

4.1 Harmonizácia daní v EÚ

Česká a Slovenská republika sú členmi Európskej únie, a preto sa ich týka problematika harmonizácie daní v rámci EÚ. Nerudová uvádza, že daňová harmonizácia predstavuje: „Proces zbližovania daňových sústav štátov na základe spoločných pravidiel.“ (Nerudová, 2014). V obrázku 4 názorne uvádzame 3 fázy harmonizácie daní v EÚ.

Obrázok 4: Fázy harmonizácie daní v EÚ

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Nerudová, 2014

Harmonizačný proces nemusí prejsť všetkými fázami. Harmonizácia môže skončiť pri základe dane, ale daňové sadzby zostávajú odlišné. Tento druh harmonizácie nazývame čiastočnou harmonizáciou. Vyššou úrovňou harmonizácie je celková harmonizácia, ktorú popisuje Nerudová ako: „Výsledok harmonizácie štruktúry daňového systému a harmonizácie daňových sadzieb“ (Nerudová, 2014).

Harmonizáciu považujeme za nástroj zavedenia jednotného trhu a jeho fungovania, a to prostredníctvom implementácie smerníc, nariadení a iných legislatívnych nástrojov, ktoré používa Európska komisia. Európska komisia je výkonný orgán, ktorý má právo predkladať návrhy na nové legislatívne normy, vydáva stanoviská a odporúčenia.

Harmonizácia slúži na:

- odbúranie daňových hraníc a vytvorenie rovnakých podmienok pre zúčastnené subjekty,
- zladenie štruktúry daňových sústav a spôsobu výberu daní,
- zjednotenie a unifikáciu podmienok na vnútornom trhu EÚ,
- zamedzenie daňovým únikom prostredníctvom intenzívnejšej výmeny informácií medzi daňovými správami členských štátov.

Harmonizácia so sebou nesie negatívne stránky, ktoré Nerudová popisuje v týchto bodoch:

- vedie k vyšším daňovým sadzbám,
- spôsobuje pomalší rast ekonomiky, ktorý nadväzuje na prvý bod - vyššie sadzby znižujú celkovú produktivitu a odrádzajú zahraničný kapitál,
- nezabraňuje expanzii verejného sektoru,
- zasahuje do národnej suverenity členských štátov,
- môže výrazne hroziť príjmové stránky rozpočtov krajín,
- predstavuje stratu fiškálnej autonómie členských štátov.

V SR bolo hlavnou úlohou daňovej harmonizácie celkovo znížiť a pritom zbližiť úroveň daňového zaťaženia príjmov FO a PO, ale súčasne rozšíriť daňový základ. Ďalej pozitívne ovplyvniť harmonizačný princíp v oblasti daňových úľav a v odpočítateľných položkách a následne pozitívne ovplyvňovať rozhodovanie pri investíciách a motivovať rozvoj podnikateľských aktivít. Avšak členské štáty, medzi ktoré patrí aj Česká republika sa nechcú vzdať svojich zvyklostí a považujú zásahy do systémov priamych daní za narušovanie národnej daňovej suverenity. ČR nevidí potrebu nadnárodnej koordinácie a požaduje zachovanie rozhodovacej právomoci v rukách národnej vlády.

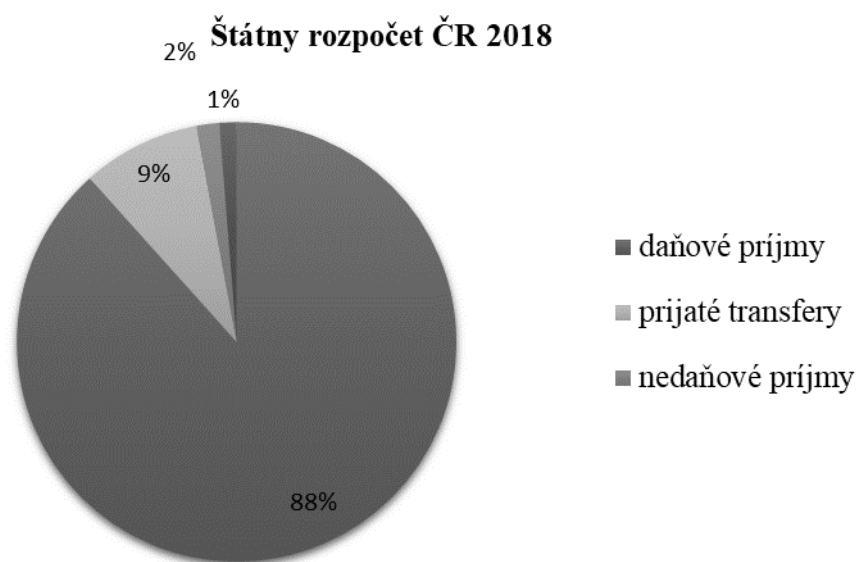
4.2 Daňové príjmy štátneho rozpočtu v ČR a SR

V tejto podkapitole je zobrazené, v akom v rozsahu majú daňové príjmy vplyv na príjmovú časť štátneho rozpočtu v sledovaných krajinách a ich celkový dopad na rozpočet krajín.

Na obrázku 5 vidíme, že daňové príjmy v roku 2018 tvorili v Českej republike najväčší podiel na štátnom rozpočte, a to až 88%, z ktorých daň z príjmov FO tvorila 11% (približne 125 mld. Kč). Druhým najväčším príjmom štátneho rozpočtu boli prijaté transfery. Následne to boli nedaňové príjmy a nakoniec kapitálové príjmy, ktoré tvorili dohromady 3 % štátneho rozpočtu.

ČR tak v uplynulom roku hospodárila s takmer vyrovnaným rozpočtom. Na začiatku roka 2019 sa ministerka financií vyjadrila, že vďaka daňovým príjmom skončil rok 2018 v prebytku 2,9 miliardy Kč, čo je druhý najlepší výsledok za posledných 23 rokov v histórii Česka. Shillerová tvrdí, že za tieto výsledky môže práve zavedenie elektronickej evidencie tržieb a kontrolné hlásenia.

Obrázok 5: Štátny rozpočet Českej republiky pre rok 2018

Zdroj: vlastné spracovanie podľa www.statnipokladna.cz

Tak ako v Česku, tak aj na Slovensku vláda financuje väčšinu svojich výdavkov zdaňovaním občanov a firiem. Ďalšie príjmy získava z nedaňových príjmov, ktoré zahŕňajú poplatky, dividendy, úroky a pod. Zvyšná časť je zo zdrojov Európskej únie.

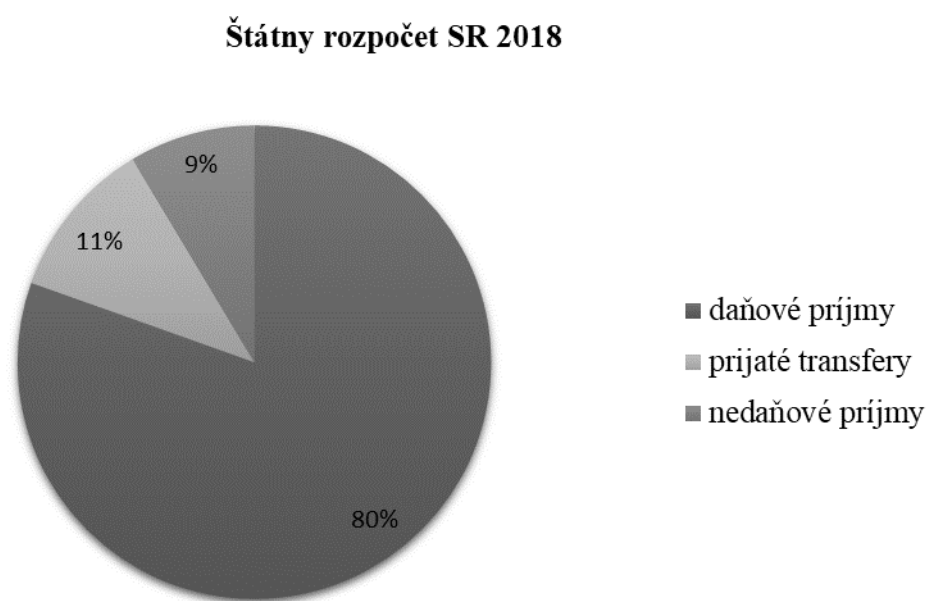
Najväčší prítok daňových príjmov tvorili dane za tovary a služby, predovšetkým daň z pridanej hodnoty. Následne daň spotrebná, hlavne z dane z minerálnych olejov bolo prijatých v rozpočet až 1,33 mld. €. Druhým najväčším prítokom štátneho rozpočtu z daňových príjmov boli dane z príjmov a z kapitálového majetku. Tu najviac prispela daň z príjmov právnickej osoby. Čo sa týka dane z príjmov fyzických osôb, táto pre rok 2018 vykazovala medziročný nárast o 6,3%.

Európska ekonomika rastie, čo má vplyv aj na slovenskú ekonomiku. Úroky, ktoré platí štát za verejný dlh, sú historicky najnižšie, tým že ich Európska centrálna banka umelo udržiava na nule. Napriek tomu rozpočet Slovenskej republiky nebol vyrovnaný. Minister financií, predložil štátny rozpočet, ktorý bol deficitný a deficit bol vyšší, než plánovaný. Aby sa odstránili problémy pri neoprávnených nadmerných rozpočtoch

DPH, treba zaviesť nové opatrenie, tzv. odložená DPH, ktorú poznáme po anglickým názvom „reverse charge“. Tento systém zabráni podvodom, ktoré sa robili s vrátkami DPH.

Vláda Českej republiky funguje s týmto systémom, ktorý ponúka Európska únia, avšak terajšia vláda nemala záujem zaviesť tento systém. Pointou tohto systému je, že predávajúci (poskytovateľ plnenia) povinnosť priznať a zaplatiť daň na výstupe presúva na kupujúceho (príjemcu plnenia). Na obrázku 6 je znázornený podiel daňových príjmov na štátnom rozpočte pre rok 2018 v SR.

Obrázok 6: Štátny rozpočet Slovenskej republiky pre rok 2018

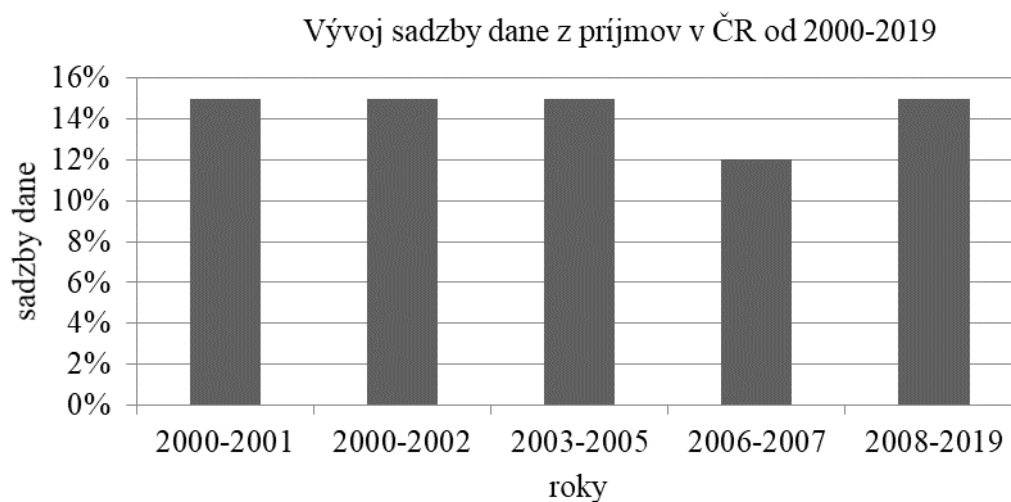

Zdroj: vlastné spracovanie podľa www.rozpocet.sk

4.3 Porovnanie vývoja sadzieb dane z príjmov FO v Českej a v Slovenskej republike

V tejto podkapitole sa venujeme porovnaniu vývoja sadzieb dane z príjmov v oboch sledovaných krajinách za obdobie rokov 2000 – 2019. Na obrázku 5 môžeme vidieť vývoj sadzieb dane z príjmov fyzických osôb v Českej republike.

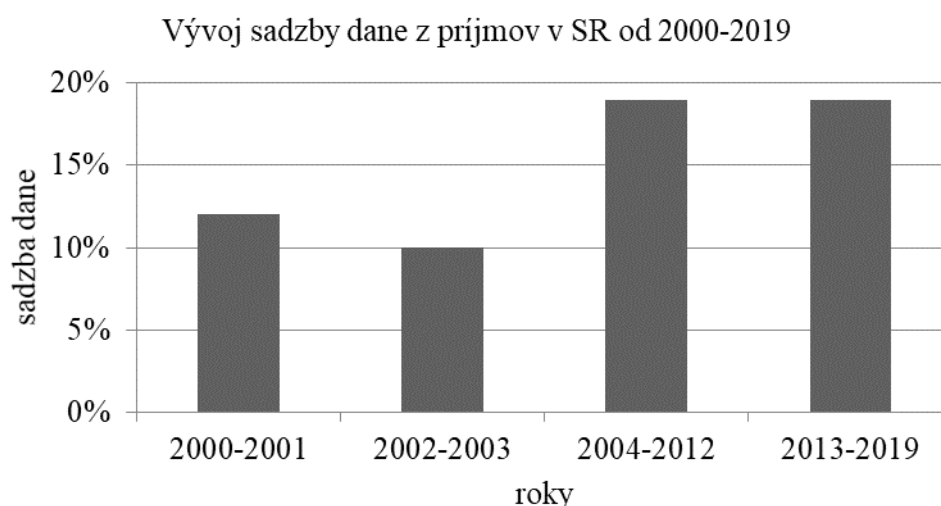
Obrázok 7: Vývoj sadzieb DZP FO v ČR od roku 2000 - 2019

Zdroj: vlastné spracovanie podľa www.mladaveda.sk

Z obrázku 7 vieme vyčítať, že zmena vo výške sadzby dane nastala v roku 2006 až 2007. Dôvodom bol dvojfázový prechod od sociálnych štandardných odpočtov ku zľavám na dani z príjmu fyzických osôb a zavedenie daňového bonusu. Jednalo sa tiež o zavedenie spoločného zdanenia manželov, ktoré malo za cieľ obmedziť progresivitu zdanenia pre úplne rodiny aspoň s jedným vyživovaným dieťaťom. Nasledujúci obrázok 6 zobrazuje vývoj sadzby dane z príjmov fyzických osôb Slovenskej republiky za roky 2000 až 2019.

Obrázok 8: Vývoj sadzby DZP FO v SR od roku 2000 - 2019

Zdroj: vlastné spracovanie podľa www.podnikajte.sk

Na obrázku č. 8 môžeme vidieť, že sa postupom času zvyšovala sadzba dane z príjmov v SR. Avšak tento graf zobrazuje výšku sadzby dane podľa základu dane do 5 000 €. To, čo z obrázku nedokážeme vyčítať je fakt, že v rokoch 2000 až 2001 mohla podľa čiastky základu dane stúpnúť sadzba dane až do výšky 42%. V rokoch 2002 až 2003 dosahovala sadzba dane v najvyššom pásme základu dane výšku 38%. V rokoch 2000 až 2001 fungoval progresívny systém zdaňovania, ktorý sa rozdeľoval spočiatku na sedem daňových pásiem, v ďalších dvoch rokoch sa zjednodušil na päť pásiem. Rok 2004 bol rokom daňovej reformy, keďže začiatkom roka nadobudol účinnosť zákon o dani z príjmov č. 595/2003, ktorý nahradil predchádzajúci zákon o daniach z príjmov č. 366/1999. V tomto roku bola zavedená rovná sadzba dane z príjmov fyzických osôb vo výške 19% bez ohľadu na výšku základu dane. V roku 2013 sa bol opäť zavedený progresívny systém, ktorý obsahuje dve daňové pásma: základnú daň 19 % a zvýšenú daň 25% a tiež osobitnú sadzbu dane vo výške 5 %.

4.4 Spôsob výpočtu dane z príjmov FO v ČR

Daň z príjmov fyzických osôb v Českej republike sa počíta nasledujúcim spôsobom. Z príjmov, ktoré fyzická osoba získa, musí vyradiť tie, ktoré nie sú predmetom zdanenia a tie, ktoré sú od dane oslobodené. Príjmy, ktoré sú predmetom dane a nie sú oslobodené sú zdaňované podľa jednotlivých čiastkových základov dane (pokiaľ sa nejedná o príjmy, ktoré sú zdanené zvláštnou sadzbou). Tieto čiastkové základy dane rozdeľujeme do piatich skupín:

- čiastkový základ dane z príjmu zo závislej činnosti,
- čiastkový základ dane alebo straty zo samostatnej činnosti,
- čiastkový základ dane z kapitálového majetku,
- čiastkový základ dane alebo straty z nájmu
- a čiastkový základ dane z ostatných príjmov.

Čiastkový základ dane z príjmu zo závislej činnosti

Spôsob výpočtu je nasledovný. Z hrubej mzdy sa vypočíta sociálne a zdravotné poistenie za zamestnanca a za zamestnávateľa. Zamestnávateľ odvádza na zdravotné poistenie 9% z hrubej mzdy a na sociálne poistenie 25% z hrubej mzdy. Zamestnanec odvádza so svojej hrubej mzdy 6,5% na sociálne poistenie a na zdravotné poistenie 4,5%. Hrubá mzdy spoločne s celkovými nákladmi (sociálne a zdravotné poistenie) zamestnávateľa na zamestnanca tvoria tzv. superhrubú mzdu, ktorá sa zaokrúhľuje na sto koruny nahor.

Čiastkový základ dane alebo straty zo samostatnej činnosti

Pre výpočet základu dane zo samostatnej činnosti je potrebné určiť výšku príjmu. Tá sa znižuje o výdaje, ktoré slúžia na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmu. Podnikateľ môže odpočítat' buď skutočné alebo paušálne výdaje. Skutočné výdaje sú preukázateľné prostredníctvom účtovníctva. Paušálne výdaje sa určujú percentom z príjmu. Pokiaľ sa poplatník rozhodne pre tento druh výdajov, tak to znamená, že obsahujú všetko, čo mohol vynaložiť na dosiahnutie príjmu, napríklad aj odpisy. Percentá paušálnych výdajov sú nasledovné:

- príjmy z poľnohospodárskej činnosti - 80%,
- príjmy z remeselnej živnosti - 80%,
- príjmy z ostatných živností - 60%,
- príjmy z iného podnikania - 40%,
- príjmy z prevodu a využitia práv - 40%.

Čiastkový základ dane z kapitálového majetku

V Českej republike väčšinu príjmov z kapitálového majetku tvoria samostatné základy dane a dania sa zrážkou u zdroja, ktorými sú : úroky z vkladu na nepodnikateľskom bežnom účte, úroky z vkladu na úsporných účtoch, úroky z vkladných listín, podiely a zisku kapitálových spoločností a podobne.

Čiastkový základ dane z prenájmu

Sú to pravidelné príjmy tvorené z prenájmu nehnuteľností, bytov, nebytových priestorov. Predmetom dane nie je príležitostný prenájom. Tento príjem je možné znížiť o výdaje, ktoré sú určené na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmov. Buď skutočnými výdajmi, ktoré priamo súvisia s prenájomom alebo paušálnymi výdajmi vo výške 30 % z príjmu.

Čiastkový základ dane z ostatných príjmov

Patria tu všetky príjmy, ktoré neboli obsiahnuté v predchádzajúcich čiastkových základoch dane. Sú nimi napríklad príjmy z prenájmu, pokiaľ ide o príležitostný prenájom, z predaja majetku a podobne. Tieto príjmy je možné znížiť o preukázateľné výdaje na dosiahnutie príjmu. Pokiaľ súhrn týchto príležitostných príjmov je do čiastky 30 000 Kč, tak sú oslobodené od dane.

Po získaní čiastkových základov dane musíme určiť, či je súčet čiastkových základov dane zo samostatnej činnosti, z kapitálového majetku, z prenájmu a z ostatných príjmov záporný alebo kladný. Pokiaľ by ich súčet bol záporný, išlo by o stratu, ktorú si môže poplatník uplatniť najviac v piatich po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach. V tom prípade by bol základom dane čiastkový základ dane zo závislej činnosti.

Pokiaľ by ich súčet bol kladný, zrátame všetky čiastkové základy dane dohromady a vzniká základ dane. Následne znižujeme základ dane o nezdaniteľné čiastky, bezúplatne poskytnuté plnenia, prípadne o daňovú stratu z predchádzajúceho obdobia a o odčítateľné položky, len do výšky základu dane. Výpočtom 15% zo základu dane získame zálohu na daň pred odpočítaním zliav na dani. V prípade, že je základ dane vyšší než 48násobok priemernej mzdy, je nutné tiež odpočítať solidárnu daň, ktorá je vo výške 7 % zo základu dane. Výpočet pokračuje možnosťou zníženia o zľavy na dani, ktorými sú zľava na dani na poplatníka, zľava na vyživované deti alebo zľava na študenta.

4.5 Spôsob výpočtu dane z príjmov FO v SR

Daň z príjmov fyzických osôb sa vypočíta príslušnou sadzbou dane zo zisteného základu dane. Výšku základu dane fyzickej osoby zisťujeme súčtom viacerých čiastkových základov dane, a to :

- z čiastkového základu dane z príjmov zo závislej činnosti,
- z čiastkového základu dane z príjmov z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a z umeleckého výkonu,
- z čiastkového základu dane z príjmov z kapitálového majetku,
- z čiastkového základu dane z ostatných príjmov.

Čiastkový základ dane z príjmov zo závislej činnosti

Pri výpočte dane z príjmov zo závislej činnosti vychádzame z hrubého príjmu zamestnanca. Z ročného príjmu v hrubom odpočítavame sociálne poistenie 9,4% a zdravotné poistenie 4%, ktoré sú hradené zamestnancom. Ďalej ho znižujeme o nezdaniiteľné čiastky na daňovníka, na jeho manželku a na doplnkové dôchodkové poistenie. Tým nám vzniká čiastkový základ dane zo závislej činnosti.

Čiastkový základ dane z príjmov z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu

Čiastkový základ dane získame ako súhrn zdaniteľných príjmov, ktoré presahujú daňové výdavky v príslušnom zdaňovacom období. Tieto výdavky môže podnikateľ uplatniť dvoma spôsobmi. Buď vo výške skutočných a preukázateľných výdavkov prostredníctvom účtovníctva alebo daňovou evidenciou. Alebo percentom z príjmov, tzv. paušálnymi výdavkami, ktoré sú vo výške 60% najviac do výšky 20 000 € (500 000 CZK, pri kurze 1€ = 25 CZK).

Čiastkový základ dane z príjmov z kapitálového majetku

Tento čiastkový základ dane je tvorený rozdielom príjmov z kapitálového majetku a výdavkami na povinne platené poistné, ktoré súvisí s príjmami. Kapitálový majetok sa zdaňuje zrážkovou daňou pri zdroji príjmov.

Čiastkový základ dane z ostatných príjmov

Do čiastkového základu dane sa zahŕňajú zdaniteľné príjmy znížené o výdavky preukázateľne vynaložené na jeho dosiahnutie. Výdavky sa môžu uplatniť najviac do výšky príslušného druhu príjmu (nie je možné vykázať stratu). Po výpočte čiastkových základov daní prechádzame k výpočtu celkovému základu dane. Ten sa vypočíta ako súčet čiastkového základu dane z príjmov zo závislej činnosti, z podnikania a z inej zárobkovej činnosti. Následne odpočítavame súčet nezdaniteľných častí základu dane. Potom pripočítame čiastkový základ dane z prenájmu, z použitia diela, umeleckého výkonu a z ostatných príjmov. Výsledkom je základ dane z príjmov fyzických osôb z ktorého 19% tvorí daňovú povinnosť. Pokiaľ by základ dane prevyšoval sumu 35 268,06 € (881 701,5 CZK, pri kurze 1 € = 25 CZK), použije poplatník sadzbu dane vo výške 25 %. Z vypočítanej dane sa odpočíta daňový bonus na deti, bonus za zaplatené úroky a tiež zrazené alebo zaplatené preddavky na daň. Po poslednom odpočte zostáva poplatníkovi daň na úhradu alebo daňový preplatok.

4.6 Modelové príklady pre výpočet dane z príjmov FO

Dostali sme sa k hlavnému bodu bakalárskej práce, a to k praktickému porovnaniu na modelových príkladoch, podľa ktorých môžeme posúdiť, ktorá krajina má lepšie podmienky pri zdaňovaní príjmov fyzických osôb. V prvom príklade vypočítame daň z príjmov daňovníka, ktorý je zamestnancom a zároveň podniká prostredníctvom remeselnej živnosti. Jeho manželka je na materskej dovolenke a má 2 vyživované deti.

Príklad č. 1

Fyzická osoba, pán XY, je ženatý a má 2 deti, staršie vo veku 11 rokov a mladšie má 5 rokov. Jeho príjmy pozostávajú z príjmov zo závislej činnosti - pracuje ako skladník na základe pracovnej zmluvy a jeho ročný príjem zo zamestnania bol vo výš-

ke 360 000 Kč. U zamestnávateľa podpísal daňové vyhlásenie. Zároveň prevádzkuje remeselnú živnosť tesárstvo, z ktorého dosiahol príjmy v výške 230 000 Kč. Výdaje si uplatňuje paušálnym percentom. Daňovník XY si odvádza na dôchodkové pripoistenie mesačne 1 300 Kč a za rok to bola čiastka 15 600 Kč. Tiež odvádza životné poistenie vo výške 15 000 Kč za rok. Ako vášnivý tenista venoval finančný dar 5 000 Kč tenisovému klubu. Jeho manželka poberá materský príspevok vo výške 10 000 Kč mesačne. Daňovník XY si uplatňuje nárok na daňový bonus na 2 vyživované deti počas celého roka. Výpočet je uvedený v CZK, pri kurze 1 € = 25,705 CZK. V tabuľke č.1 viďme výpočet dane príjmov zo závislej činnosti daňovníka XY v oboch porovnávaných krajinách.

Tabuľka 1: Výpočet ČZD z príjmov FO zo závislej činnosti

Čiastkový základ dane z príjmov daňovníka XY				
zo závislej činnosti				
Slovenská republika		Česká republika		
Hrubá mzda	360 000,-	Hrubá mzda	360 000,-	
zdravotné poistenie 10%	36 000,-	zdravotné poistenie 9%	32 400,-	hradené zamestnávateľom
sociálne poistenie 25,2%	90 720,-	sociálne poistenie 25%	90 000,-	
zdravotné a sociálne poistenie 13,4 %	48 240,-	zdravotné a sociálne poistenie 11 %	39 600,-	hradené zamestnancom
NČ na daňovníka	98 450,66			
NČ na manželku	0			
základ dane	213 309,34	základ dane	482 400,-	

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z tabuľky č. 1 môžeme vidieť rozdiely v zdaňovaní príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti v Českej a v Slovenskej republike. Odvody do poisťovní, ktoré sú hradené zamestnávateľom sú takmer rovnaké. Väčší rozdiel je pri odvodoch platených zamestnancom, pri ktorých slovenský zamestnanec odvádza do sociálneho a zdravotného poistenia viac o 2,4 %. Podstatný rozdiel je v mechanizme výpočtu základu dane. V Českej republike sa vychádza zo superhrubej mzdy, tá vychádza z hrubej mzdy zamestnanca, ku ktorej sa pripočítava zdravotné a sociálne poistenie hradené zamestnávateľom. Následne sa zaokrúhľuje na stovky nahor. V Slovenskej republike sa vychádza z hrubej mzdy, ktorá sa znižuje o odvody na sociálne a zdravotné poistenie hradené zamestnancom a o nezdaniteľné čiastky na daňovníka a na jeho manželku.

Nezdaniteľná čiastka na manželku je možné uplatniť len na tzv. aktívne príjmy (príjmy zo zamestnania, príjmy zo živnosti). Túto nezdaniteľnú čiastku na manželku ďalej upravujeme o jej príjem, ktorý pokiaľ presiahol sumu 3 830,02 € (98 450, 66 CZK), tak NČ nuluje. Medzi príjmy manželky sa nám započítava materský príspevok, ktorý za rok tvoril sumu 120 000 CZK (10 000 mesačne * 12 mesiacov).

Následne v tabuľke č. 2 vypočítame čiastkový základ dane zo živnosti daňovníka XY.

Tabuľka 2: ČZD z príjmov FO zo živnosti

Čiastkový základ dane z príjmov pána XY			
zo živnosti			
Slovenská republika		Česká republika	
Príjmy	275 000,-	Príjmy	275 000,-
Výdaje 60 %	165 000,-	Výdaje 80%	220 000,-
základ dane	110 000,-	základ dane	55 000,-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z tabuľky č. 2 vidíme, že výpočet čiastkového základu dane zo živnosti je v oboch krajinách podobný. Ide teda o jednoduchý výpočet, v ktorom odpočítavame výdaje uplatnené rozdielnymi paušálnymi výdavkami od príjmov. Tieto paušálne výdavky sa počítajú z príjmov. Český živnostník použije pre výpočet výdavkov 80 %, pretože toto percento je určené pre príjmy z remeselnej živnosti. Slovenský živnostník si môže uplatniť paušálne výdavky vo výške 60 % do výšky 20 000 € (514 100 CZK).

V tabuľke č. 3 pokračujeme vo výpočte súčtom čiastkových základov daní, ktorý nazveme súhrnný základ. Následne vypočítame daň ako súčin tohto súhrnného základu dane a percenta sadzby dane. Potom vypočítanú daň znížime v prípade daňovníka na Slovensku o bonus na deti a následne zistíme jeho daňovú povinnosť. V prípade poplatníka v ČR vypočítanú daň znížime o daňové zľavy a zistíme, aká daňová povinnosť vznikla poplatníkovi XY v ČR.

Tabuľka 3: Výpočet dane z príjmov daňovníka XY

Výpočet dane z príjmov daňovníka XY			
Slovenská republika		Česká republika	
základ dane zo závislej činnosti	213 309,34,-	základ dane zo závislej činnosti	482 400,-
dôchodkové pripoistenie	4 986,90,-	základ dane zo živnosti	55 000,-
Znížený základ dane zo závislej činnosti	208 322,44,-	základ dane 1	537 400,-
základ dane zo živnosti	110 000,-	životné poistenie	15 000,-
súhrnný základ dane	318 322,44,-	penzijné sporenie	3 600,-
vypočítaná daň vo výške 19%	60 481,26,-	dar	5 000,-
daňový bonus na 1. dieťa	13 677,12,-	súhrnný základ dane	513 800,-
daňový bonus na 2. dieťa	6 838,56,-	sadzba dane 15%	77 070,-
		zľava na poplatníka	24 840,-
		zľava na 1. dieťa	15 204,-
daňová povinnosť	39 965,58,-	zľava na 2. dieťa	19 404,-
		zľava na manželku	24 840,-
		daňová povinnosť	0,-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podľa výpočtu z tabuľky č. 3 vidíme podstatný rozdiel medzi zdanením príjmov fyzických osôb v Českej a v Slovenskej republike. Po spočítaní čiastkových základov daní sme odpočítali zľavy, ktoré zohrali podstatný význam pri vyčíslení konečných rozdielov. Životné poistenie na Slovensku nie je nezdaniteľnou čiastkou, len investičné životné poistenie, ktoré má k dispozícii daňový štít, to znamená, že do nákladov je možné započítať platby za pripoistenie (za rizikovú časť), a tak znížiť základ dane z výnosov dosiahnutých v investičnej časti tohto produktu. Dôchodkové pripoistenie je v Slovenskej republike nezdaniteľnou čiastkou, ale iba do čiastky 180 eur za rok (4 986,9 CZK).

Životné poistenie v Českej republike je možné odpočítať maximálne do výšky 24 000 Kč. Nezdaniteľnú čiastku českého penzijného poistenia môžeme využiť maximálne do čiastky 24 000 Kč a to tak, že od všetkých platieb za rok odpočítame čiastku 12 000 Kč. Ďalšou nezdaniteľnou čiastkou českého daňovníka sú dary, ktoré je možné odpočítať pokiaľ tvoria hodnotu minimálne 1 000 Kč. Slovenský daňový systém nemá možnosť odpočítania daru zo základu dane.

Ďalej porovnávame medzi sebou nezdaniteľnú časť základu dane, ku ktorému musí mať daňovník podpísané vyhlásenie a zľavu na poplatníka, ktorá je tiež sprevádzaná podpisom daňového vyhlásenia. Nezdaniteľná časť základu dane v Slovenskej republike predstavuje sumu 3 830,02 eura (98 450,66 CZK) za rok. Túto sumu je možné uplatniť, pokiaľ je základ dane rovný alebo nižší než 19 948 eur (512 763,34 CZK). Pritom zľava na poplatníka pre českého zamestnanca je nižšia, a to vo výške 24 840 CZK.

Ďalší rozdiel sa týka sadzby dane, ktorá je pre fyzické osoby v Slovenskej republike vo výške 19% a v Českej republike 15%. Pokiaľ by príjem zamestnanca v Slovenskej republike presiahol sumu 35 268,06 eura (881 701,5 CZK), musel by tento príjem zdať 25 % sadzbou dane.

Zásadný rozdiel je aj v bonusoch na dieťa. Príspevok na dieťa v Českej republike je podstatne vyšší, a to aj napriek tomu, že bol bonus na slovenské dieťa do 6 rokov zvýšený o dvojnásobok na čiastku 44,34 € mesačne (1 139,76 CZK). Na slovenské dieťa nad 6 rokov si môže daňovník uplatniť bonus na dieťa vo výške 266,04 € ročne (6 838,56 CZK).

Nezdaniteľná čiastka na manželku sa v slovenskom daňovom systéme vypočíta ako rozdiel nezdaniteľnej časti základu dane a vlastného príjmu manželky. Teda $98\,450,66 - 120\,000 = 0$. V Českej republike si môže manžel uplatniť zľavu na manželku vo výške 24 840 Kč, pokiaľ jej ročný príjem neprekročil hranicu 68 000 Kč.

Rozdiel, ktorý si z tabuľky môžeme všimnúť, je aj v zaokrúhľovaní. Podľa českého zákona o daní z príjmov sa základ dane zaokrúhľuje na stovky smerom nahor. V Slovenskej republike sa zdaniteľná mzda zaokrúhľuje na eurocenty nadol.

Po celkovom výpočte môžeme posúdiť, ktorá krajina menej zaťažuje daňového poplatníka, avšak len subjektívne podľa vypracovaného fiktívneho príkladu. Zistili sme, že aj napriek tomu, že je sadzba dane v Slovenskej republike vyššia, tak základ dane pred zľavami je nižší a to vďaka výhodnejšiemu uplatneniu nezdaniteľnej čiastky. Po úpravách bonusovými zľavami sa situácia zmenila a nižšia daň bola v Českej republike. Z toho vyplýva, že vďaka výhodnejším zľavám na poplatníka a jeho deti, je menej daňovo zaťažovaný poplatník v Českej republike. Pokiaľ by sme však zadanie zmenili a išlo by o bezdetnú, prípadne slobodnú fyzickú osobu, lepším prostredím pre zárobkovú činnosť by bola Slovenská republika.

Druhý modelový príklad je zameraný na zdanenie príjmov študenta, ktorý má príjem z prenájmu bytu.

Príklad č. 2

Slečna AB je študentkou vysokej školy. Po svojom starom otcovi zdedila dom, ktorý dala do prenájmu. Po odpočte súvisiacich nákladov bol príjem z prenájmu vo výške 160 000 Kč. Dom bolo potrebné pred prenajímaním zrekonštruovať a z toho dôvodu platí úver. Na úrokoch z úveru zaplatila 1 320 Kč. Výpočet je uvedený v CZK, pri kurze 1€ = 25,705 CZK. V tabuľke č. 4 sa nachádza výpočet dane z príjmov slečny AB.

Tabuľka 4: Výpočet dane z príjmov slečny AB

Výpočet dane slečny AB			
Slovenská republika		Česká republika	
zdaniteľný príjem	220 000,-	základ dane	220 000,-
oslobodenie od dane	12 852,20,-	úroky z úveru	1 320,-
úroky z úveru	1 320,-	základ dane	218 680,-
nezdaniteľná čiastka základu dane	98 450,66,-	zaokrúhlený základ dane	218 600,-
základ dane	107 377,14,-	daň 15%	32 790,-
daň 19%	20 401,66,-	zľavy na dani poplatníka	24 840,-
		zľava na študenta	4 020,-
		daň na zaplatenie	3 930,-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z tabuľky č. 4 môžeme vidieť, že výpočet základu dane sa v oboch krajinách líši. Pre slovenského poplatníka platí, že príjmy z prenájmu sú oslobodené do výšky 500 € (12 852,5 CZK). To znamená, že sa od zdaniteľných príjmov odpočíta suma 500 €. To, čo je pri výpočte základu dane totožné, je že úroky z úveru sú odpočítateľným nákladom. Rozdiel nastáva v ďalšom kroku výpočtu dane z príjmov. V Slovenskej republike sa bude príjem z prenájmu ďalej upravovať o nezdaniteľnú čiastku základu dane, zatiaľ čo v Českej republike nasleduje prepočet sadzbou dane. Až po odpočte nezdaniteľnej čiastky sa vypočíta daň. Daň nepresiahla sumu 35 268,06 € (906 565,48 CZK), preto sa príjmy zdaňujú sadzbou 19%. Konečné číslo - daň, ktorú musí slečna AB odvieť

daňovému úradu v čiastke 20 401,66Kč. Výpočet pre českú študentku nekončí výpočtom dane. Pokračuje zľavami na poplatníka a na študenta, čo znižuje jej daňovú povinnosť na 3 930 Kč.

Po celkovom výpočte sme zhodnotiť, že zdanenie príjmov z prenájmu študenta je výhodnejšie v Českej republike, a to vďaka zľave na poplatníka a zľave na študenta, ktoré znížili jej daňovú povinnosť z 32 790 Kč na 3 930 Kč. Študenti Slovenskej republiky nemajú žiaden nárok na zľavu dane z príjmov.

Tretí modelový príklad pani UV má príjem zo závislej činnosti, zo samostatnej činnosti a z prenájmu.

Príklad č.3

Pani UV je zamestnankyňou banky a jej príjem z tejto činnosti bol vo výške 640 000 Kč. Prostredníctvom voľnej živnosti - výroba odevov, zarobila 265 000 Kč. Pani UV si nevedie účtovníctvo, používa paušálne výdaje. Po otcovi zdedila byt, ktorý prenájma. Po odpočítaní výdajov je jej príjem z prenájmu 105 000 Kč. Pani UV si uplatňuje životné poistenie v čiastke 8 000 Kč. Podpísala daňové vyhlásenie. Pani UV je rozvedená a jej deti žijú samostatne. Výpočet je uvedený v CZK, pri kurze 1€ = 25,705 CZK. V tabuľke č. 5 sa nachádza výpočet čiastkového základu dane zo závislej činnosti pani UV.

Tabuľka 5: Výpočet ZD zo závislej činnosti

Čiastkový základ dane z príjmov pani UV				
zo závislej činnosti				
Slovenská republika		Česká republika		
Hrubá mzda	640 000,-	Hrubá mzda	640 000,-	
zdravotné poistenie 10%	36 000,-	zdravotné poistenie 9%	57 600,-	hradené
sociálne poistenie 25,2%	90 720,-	sociálne poistenie 25%	160 000,-	zamestnávateľom
			41 600,-	hradené
zdravotné a sociálne poistenie 13,4%	85 760,-	zdravotné a sociálne poistenie 11%	28 800,-	zamestnancom
základ dane	554 240,-	základ dane	857 600,-	

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z tabuľky č.5 vidíme rozdiel vo výške základu dane v oboch krajinách. Dôvodom je odlišný spôsob výpočtu základu dane. Rozdiel je v tom, že v Českej republike sa k hrubej mzde pripočítava poistenie hradené zamestnávateľom. V Slovenskej republike

sa od hrubej mzdy odpočítava poistenie hradené zamestnancom. Ďalším krokom výpočtu bude čiastkový základ dane pani UV zo samostatnej živnosti, ktorý je zobrazený v tabuľke č. 6.

Tabuľka 6: Výpočet ZD z voľnej živnosti

Čiastkový základ dane z príjmov pani UV			
zo živnosti			
Slovenská republika		Česká republika	
Príjmy	265 000,-	Príjmy	265 000,-
paušálne výdaje 60%	159 000,-	paušálne výdaje 60%	159 000,-
základ dane	106 000,-	základ dane	106 000,-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Po výpočte v tabuľke č. 6 nám vyšiel rovnaký základ dane v oboch štátoch. Využili sme možnosť paušálnych výdajov. V Českej republike sa percento výdavkov rozlišuje podľa druhu činnosti. Pre voľnú činnosť je daných 60 % do maximálnej výšky 600 000 Kč. V Slovenskej republike si pre rok 2019 môže daňovník uplatniť paušálne výdavky vo výške 60 % z úhrnu príjmov z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti, maximálne do výšky 20 000 € (514 100 CZK).

Ďalším čiastkovým základom dane je príjem z nájmu, ktorý je v čiastke 106 000 Kč.

V nasledujúcej tabuľke č. 7 je výpočet daňovej povinnosti pani UV.

Tabuľka 7: Výpočet DZP pani UV v ČR a SR

Výpočet dane z príjmov pani UV			
Slovenská republika		Česká republika	
základ dane zo závislej činnosti	554 240,-	základ dane zo závislej činnosti	857 600,-
základ dane zo živnosti	106 000,-	základ dane zo živnosti	106 000,-
základ dane z prenájmu	105 000,-	základ dane z pre-nájmu	105 000,-
nezdaniteľná čiastka	232 992,54,-	životné poistenie	8 000,-
základ dane	532 247,446,-	základ dane	1 060 600,-
Vypočítaná daň 19%	101 127,02,-	sadzba dane 15%	159 090,-
		zľava na poplatníka	24 840,-
		daň upravená o daňový bonus	134 250,-

Zdroj: Vlastné spracovanie

V tabuľke č. 7 je znázornený výpočet dane z príjmov pani UV, ktorej by súhrnný základ dane z príjmov v Slovenskej republike bol vo výške 576 157,65 Kč. Tento základ dane prekročil hranicu pre základnú nezdaniiteľnú čiastku, čiže presiahol hranicu v hodnote 20 507 € (527 132,44 CZK), a preto sme použili zníženú hodnotu pre nezdaniiteľnú čiastku vo výške 9 064,094 € (232 992,54 CZK). Základ dane nepresiahol sumu 35 268,06 € (881 701,5 CZK), preto sme použili sadzbu dane vo výške 19 %, teda pani UV by odviedla daňovému úradu daň z príjmov vo výške 109 469,95 Kč. Pokiaľ by tieto príjmy poberala v Českej republike, tak by jej základ dane bol vo výške 1 060 600 Kč. Tento základ dane neprekročil hranicu pre solidárne zvýšenie, ktorou je čiastka 1 569 552 CZK. Preto počítame daňovú povinnosť sadzbou 15%, z ktorej vyšla daň vo výške 159 090 CZK, ktorá sa ďalej znižuje o zľavu na poplatníka. Výsledná daňová povinnosť daňovníka Českej republiky je 134 250 Kč. Na základe výpočtov môžeme usúdiť, že v tomto prípade má pani UV za rovnakých podmienok v oboch hodnotených štátoch má vyšší čistý príjem na Slovensku.

5 ZÁVER

Cieľom bakalárskej práce bolo vykonať komparáciu zdaňovania príjmov fyzických osôb v Českej a v Slovenskej republike. Aj keď sa tejto téme venuje mnoho prác, avšak táto práca obsahuje aktuálne porovnanie a najnovšie zmeny v oboch daňových systémoch oboch krajín. Pomocou tejto práce dokáže čitateľ zhodnotiť výhodnosť podmienok na podnikanie živnostníkov fyzických osôb v porovnávaných krajinách, a tak pomôcť pri výbere miesta podnikania, ďalej pochopiť rozdiely v zdaňovaní ostatných druhov príjmov a tak si ich ozrejmiť. Táto práca dokazuje, ako podstatne sa od seba líši zdaňovanie príjmov v Českej a v Slovenskej republike, aj napriek tomu, že pred dvadsiatimi šiestimi rokmi tvorili jeden štát.

V prvej časti bakalárskej práce sú popísané základné daňové pojmy, ktoré sú spoločné pre Českú aj Slovenskú republiku. Charakterizovali sme daň ako povinnú, neúčelovú, neekvivalentnú platbu do verejného rozpočtu. Popísali sme jej národohospodársku a sociálnu úlohu. Následne sme zobrazili na obrázku 1 postavenie daní v hospodárskej politike štátu. Venovali sme sa funkciám daní, ktoré sú pre obe krajiny totožné. Ďalej sme popísali princípy dane, na ktoré by sa malo dbať pri tvorbe daňového systému, avšak každá krajina zohľadňuje podľa jednotlivých požiadaviek inou mierou na daňové princípy. Popis základných daňových pojmov pokračuje charakteristikou subjektu dane, predmetu dane, základu dane a sadzby dane. Snažili sme sa, čo najjednoduchším spôsobom charakterizovať uvedené pojmy, tak aby im čitateľ nemal problém porozumieť a pracovať s nimi.

Druhá kapitola charakterizuje daň z príjmov fyzických osôb v Českej republike. Tá je upravovaná v zákone 586/1992 Zb. o dani z príjmov. Na základe tohto zákona je popísaná daňová sústava Českej republiky. Na obrázku 2 je zobrazené členenie daní podľa dopadu na daňový subjekt na priame dane (z príjmov a z majetku) a nepriame dane (všeobecné a selektívne). Následne je charakterizovaný poplatník dane z príjmov fyzických osôb a jeho členenie na daňového rezidenta a nerezidenta. V tejto podkapitole riešime aj problematiku dvojitého zdanenia. Pokračujeme popisom predmetu dane, čo predmetom dane je, čo predmetom dane nie je a čo je od dane oslobodené. Okrem toho popisujeme základ dane, čo ho tvorí, čo do neho nezahrňujeme a čo vzniká v prípade, že daňové príjmy sú nižšie ako daňové výdavky. Následne popisujeme

sadzbu dane, ktorá je pre Českú republiku vo výške 15%. U niektorých poplatníkov s veľmi vysokými príjmami sa uplatňuje solidárna daň vo výške 7%.

Tretia kapitola je zostavená v nadväznosti na predchádzajúcu kapitolu a pre jednoduchšie a zrozumiteľnejšie vysvetlenie rozdielov v daňových sústavách oboch krajín. Charakteristika dane z príjmov fyzických osôb v Slovenskej republike v bakalárskej práci vychádza zo zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Zb. Začíname členením daní podľa objektu zdanenia, podľa subjektu a podľa dopadu na daňový subjekt. Následne je zobrazená na obrázku 3 daňová sústava Slovenskej republiky, ktorá sa člení na priame dane (dôchodkové a majetkové) a nepriame dane (univerzálne a selektívne). Slovenská daňová sústava prešla najväčšími zmenami v roku 2004, kedy prebehla daňová reforma a SR vstúpila do Európskej únie. Pokračujeme popisom daňového subjektu, ktorý vystupuje pod pojmom daňovník a člení sa na daňovníka s neobmedzenou daňovou povinnosťou a s obmedzenou daňovou povinnosťou. Najväčšie množstvo daňovníkov tvoria živnostníci. Aj tu rozoberáme, čo je predmetom dane, čo nie je predmetom dane a čo je od dane oslobodené. Ďalej pomocou zákona o dani z príjmov charakterizujeme základ dane a daňovú stratu. Sadzba dane z príjmov fyzických osôb je pre slovenských daňovníkov vo výške 19 %, pokiaľ má daňovník vysoké príjmy, tak sa uplatňuje zvýšená sadzba dane vo výške 25 %.

Štvrtá kapitola je zameraná na komparáciu zdaňovania príjmov fyzických osôb v Českej a v Slovenskej republike. Najskôr sa venujeme problematike harmonizácie daní v EÚ, pretože sa priamo týka Českej aj Slovenskej republiky ako členov EÚ. Okrem charakteristiky samotnej harmonizácie sme sa zamerali na prístupy krajín k procesu harmonizácie pomocou reforiem daňového systému. Slovensko vníma harmonizáciu ako pozitívne ovplyvňovanie, pomocou ktorého sa zblíжуje úroveň daňového zaťaženia FO a PO, a pod. Česká republika má opačný postoj, nechce sa vzdať svojich zvyklostí a považuje zásahy do systému priamych daní za narušovanie národnej suverenity, nevidí potrebu nadnárodnej koordinácie.

V ďalšej podkapitole porovnávame úroveň daňových príjmov v štátnych rozpočtoch oboch krajín. Na základe obrázku 5 sme videli, že daňové príjmy tvoria v českom štátnom rozpočte najväčší podiel až 88 %, z ktorých dane z príjmov tvorili 11%. Česká ministerka financií sa vyjadrila, že rok 2018 skončil prebytkom 2,9 miliárd Kč, vďaka zavedeniu elektronickej evidencie tržieb a kontrolného hlásenia. SR vykazovala na dani z príjmov FO medziročný nárast o 6,3 %. Napriek tomu slovenský minister financií za rok 2018 predložil rozpočet, ktorý bol deficitný.

Ďalej porovnávame vývoj sadzieb daní z príjmov FO v ČR aj v SR, ktorý hodnotíme na základe obrázkov 5 a 6. Od roku 2000 nastala zmena v sadzbe dane iba medzi rokom 2006 a 2007 z 15 % na 12%. Dôvodom bol prechod od sociálnych štandardných odpočtov ku zľavám na daní z príjmu FO a zavedenie daňového bonusu, okrem toho malo na tom podiel aj zavedenie spoločného zdanenia manželov, ktoré malo za cieľ obmedziť progresivitu zdanenia pre úplne rodiny aspoň s jedným vyživovaným dieťaťom.

Na druhom obrázku, ktorý sa nachádza v tejto podkapitole, je zobrazený vývoj sadzby dane v SR. Tento obrázok bol zostavený do príjmu 5 000 €, pretože spočiatku sa systém zdaňovania rozdeľoval na sedem daňových pásiem, ktoré záviseli od výšky príjmu. V roku 2000 začínala sadzba dane na 12 %. Neskôr sa systém zdaňovania zjednodušil na päť daňových pásiem a tá najnižšia bola vo výške 10%. Vstup Slovenska do EÚ v roku 2004 sa odrazil na vývoji sadzby, a to v podobe rovnej sadzby 19%. Od roku 2013 sa opäť zaviedol progresívny systém zdaňovania príjmov fyzických osôb, ktorý až dodnes obsahuje dve pásma, a to základnú 19 % a zvýšenú 25%.

Predtým než sme sa dostali k výpočtu modelových príkladoch sme si detailne opísali spôsoby výpočtu dane z príjmov FO v ČR a následne v SR. V oboch krajinách sa základ dane počíta z čiastkových základov daní. Posudzuje sa, či je základ dane záporný alebo kladný. Pokiaľ by bol záporný, išlo by o stratu. Pokiaľ je základ dane kladný upravuje sa o odčítateľné položky a nezdaniteľné čiastky. Takto upravený základ dane sa prepočíta sadzbou dane a ňou získame zálohu na daň pred odpočítateľnými zľavami na daní.

Posledným bodom štvrtej kapitoly boli modelové príklady. V prvom príklade sme vypočítali daň z príjmov daňovníka, ktorý je zamestnancom a zároveň podniká prostredníctvom voľnej živnosti. Má manželku na materskej dovolenke a má 2 vyživované deti. Ako slovenský zamestnanec odvádza do poisťovni viac peňazí z príjmu. Má možnosť si svoj príjem zo závislej činnosti znížiť o NČ na daňovníka, čo zapríčinilo nižšiu sumu čiastkového základu dane zo závislej činnosti. Následne ako živnostník uplatňuje paušálne výdavky vo výške 60%. Český živnostník si môže do svojich výdavkov uplatniť o 20 % viac, to znamená, že zaplatí o 20 % menej na daniach z toho istého príjmu. Po výpočte súčtu ČZD a následnej úprave ZD o odpočítateľné položky sme získali súhrnný základ dane. Ten sme násobili percentom sadzby dane, z ktorej nám vyšla daňová povinnosť pred zľavami. Napriek vyššiemu percentu sadzby dane v SR nám vyšlo vyššie daňové zaťaženie pre českého daňovníka. Situácia sa zmenila po od-

počítaní zľav na poplatníka, na deti a na manželku, ktoré zapríčinili nulovú daňovú povinnosť pre českého poplatníka. Slovenský daňovník si mohol z vypočítanej dane odpočítať bonusy na deti, ktoré sú oproti zľavám v ČR o polovicu nižšie.

Druhý príklad sa zaoberá zdanením príjmu študenta, ktorý má príjem z prenájmu bytu. Po výpočte modelového príkladu sme zistili, že študent je viac daňovo zaťažovaný v SR než v ČR. Slovenský študent má nárok na oslobodenie príjmu z prenájmu do čiastky 500 € a môže si znížiť základ dane o NČ na daňovníka. Český študent má možnosť uplatniť si zľavu na študenta a zľavu na poplatníka.

Tretí modelový príklad popisuje situáciu zamestnankyne banky, ktorá podniká cez voľnú živnosť a zároveň poberá príjem z prenájmu. Má deti, ktoré žijú samostatne a je rozvedená. Takto samostatne žijúca pani má po zdanení vyšší čistý príjem na Slovensku.

Na základe vypočítaných príkladov usudzujeme, že Slovensko má pre fyzickú osobu vyššie daňové zaťaženie príjmov, hlavne v prípade rodín s deťmi. Český daňový systém je ústretovejší pre rodiny s deťmi. Naopak, pokiaľ ide o jednotlivca z pohľadu zdanenia jeho príjmu, ktorý zaobstaráva iba sám seba, je na tom lepšie takýto poplatník v prostredí Slovenskej republiky.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižné zdroje:

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2018*. vyd. Grada Publishing, a.s., 2018 ISBN 978-80-271-0766-7

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2017*. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2017 ISBN 978-80-271-0493-2

Meritum Daň z příjmu 2017. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s.26 ISBN 978-80-7552-750-9

MIHÁL, J. *Daňové a odvodové typy: Akou šetřit při platení daní a odvodov*. 1. vyd. Bratislava: TREND Holding, 2009. 139 s. ISBN 978-80-89357-04-8.

NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 336 s. ISBN 978-80-7478-626-6.

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7552-682-3.

PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018*. 26. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. 392 s. ISBN 978-80-7554-114-7.

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů s komentářem 2017*. 17. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. 832 s. ISBN 978-80-7554-144-4.

STIGLITZ, Joseph E. a spol. *Principles of Economics*, 2013. vyd. Wiley: Australiane-dition, ISBN 978-11-1829-051

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

VYCHOPENĚ, Jiří. *Daň z příjmů 2018*. 14. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 545 s. ISBN 978-80-7598-019-9.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*, vydavatelství VOX, 11. vydání, 2012

Elektronické zdroje:

Analýza vývoje daně z příjmů fyzických osob v ČR. 2017, č.1, s.79. ISSN 1339-3189 [online]. Dostupné z: http://www.mladaveda.sk/casopisy/10/10_2017_08.pdf

Daň z příjmů fyzických osob přehledně. A s kalkulačkou Peníze.cz. - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně[online].2000. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dan-z-prijmu-fyzickych-osob/229317-dan-z-prijmu-fyzickych-osob-prehledne-a-s-kalkulackou>

Funkce daní - fiskální, alokační, redistribuční, stabilizační a stimulační. [online]. AR-SYLINE 2017. Dostupné z: <https://www.profspolecnosti.cz/cs/vedeni-ucetnictvi/funkce-dani/a-1444/>

Juhászová, Ingrid. *Harmonizácia daní v Európskej únii.* Presentation Prezi Inc. [online]. Dostupné z: <https://prezi.com/9rppk0q9dcjf/harmonizacia-dani-v-europskej-unii/>

Legislativa státního rozpočtu, Státní Ministerstvo financí ČR [online]. 2005.Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/legislativa-statniho-rozpocetu>

Požiadavky na daňový systém a daňové princípy [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/poziadavky-na-danovy-system-a-danove-principy/>

ZOZNAM SKRATIEK

ČR	Česká republika
ČZD	Čiastkový základ dane
DPH	Daň z pridanej hodnoty
DZP	Daň z príjmov
EÚ	Európska únia
FO	Fyzická osoba
NČ	Nezdaniteľná čiastka dane
PO	Právnická osoba
SR	Slovenská republika
ZD	Základ dane

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. 5. 2019

.....

Michaela Bačová

Zoznam obrázkov :

Obrázok 1 Postavenie daní v hospodárskej politike štátu	7
Obrázok 2: Členenie daní podľa dopadu na daňový subjekt	11
Obrázok 3: Daňová sústava Slovenskej republiky	19
Obrázok 4: Fázy harmonizácie daní v EÚ	25
Obrázok 5: Štátny rozpočet Českej republiky pre rok 2018.....	27
Obrázok 6: Štátny rozpočet Slovenskej republiky pre rok 2018	28
Obrázok 7: Vývoj sadzieb DZP FO v ČR od roku 2000 - 2019.....	29
Obrázok 8: Vývoj sadzby DZP FO v SR od roku 2000 - 2019	29

Zoznam tabuliek :

Tabuľka 1: Výpočet ČZD z príjmov FO zo závislej činnosti.....	35
Tabuľka 2: ČZD z príjmov FO zo živnosti	36
Tabuľka 3: Výpočet dane z príjmov daňovníka XY	37
Tabuľka 4: Výpočet dane z príjmov slečny AB	39
Tabuľka 5: Výpočet ZD zo závislej činnosti	40
Tabuľka 6: Výpočet ZD z voľnej živnosti.....	41
Tabuľka 7: Výpočet DZP pani UV v ČR a SR.....	41

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1 : Účtovný rozvrh 2019

